

МЕЛЬНИК НАТАЛЯ, здобувач вищої освіти
Науковий керівник - **КУРЕПІН ВЯЧЕСЛАВ**, к.е.н, доцент,
доцент кафедри методики професійного навчання,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

СТАЛІЙ РОЗВИТОК ЯК ОРІЄНТИР МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сталій розвиток суспільства задає вектор збалансованого поєднання економічного зростання, соціального добробуту та збереження довкілля. Саме він є визначальним орієнтиром модернізації професійної освіти. Екологічні проблеми, глобалізація підіймає освіту на новий рівень ключових значень. Вона є інструментом формування нової системи цінностей і підготовки фахівців, здатних діяти відповідально та ефективно в умовах невизначеності. За принципами сталого розвитку професійна освіта забезпечує, як підготовку кваліфікованих кадрів, так й сприятиме формуванню свідомого громадянина, здатного оцінювати наслідки своєї діяльності для суспільства та довкілля.

В таких умовах традиційні підходи до навчання не повною мірою відповідають сучасним викликам, необхідна переорієнтація освітніх систем. При підготовці фахівців забезпечується розвиток критичного мислення, вміння аналізувати складні процеси та приймати обґрунтовані рішення з урахуванням довгострокових наслідків. Формування компетентностей виходять за межі вузькопрофесійних знань, вони охоплюють екологічну свідомість, соціальну відповідальність, економічне мислення, здатність до інновацій. Така переорієнтація здатна готувати фахівців нового покоління [1, с. 81], які здатні за короткий строк адаптуватися до змін, забезпечити гармонійний розвиток суспільства в цілому.

Освічені та компетентні майбутні фахівці повинні вміти оптимізувати виробничі процеси, впроваджувати принципи ресурсозбереження [2, с. 153]. Високий рівень освіченості створює передумови для ефективного функціонування всіх секторів економіки, інноваційних технологій та підвищенню конкурентоспроможності національного ринку праці. Якість професійної освіти формує збалансований кадровий потенціал, розвиває усвідомлення відповідальності за наслідки професійної діяльності.

Соціальний аспект якості професійного освіти виявляється через її вплив на рівень зайнятості населення, розширення можливостей соціальної мобільності та скорочення соціальної нерівності. Якість освіти відкриває можливості для професійного розвитку, самореалізації та підвищення добробуту громадян [3, с. 112]. Освіта виступає важливим фактором формування громадянської відповідальності, культури соціальної взаємодії та толерантності, що становити необхідні передумови забезпечення соціальної стабільності та консолідації суспільства. У цьому контексті особливу увагу набуває розвиток м'яких навичок, зокрема комунікативної компетентності, здатності до командної роботи, критичного мислення та готовності до

безперервного навчання.

Професійна освіта формує здатність у суспільства адаптуватися до глобальних змін, зокрема цифровізації, автоматизації та трансформації ринку праці. Якісна освіта забезпечує формування здатності до оперативного засвоєння знань та технологій, гнучкої адаптації до змін та активної участі у розробленні інноваційних рішень. Це створює умови не лише для підтримання стабільного розвитку, а й для формування підґрунтя довгострокового поступу суспільства.

Ключовим елементом сучасної професійної освіти, яка повинна відповідати вимогам сталого розвитку та швидкозмінному соціально-економічному середовищу є орієнтація освітнього процесу на розвиток критичного мислення, відповідальності та здатності до прийняття ефективних рішень. Академічних знань при формуванні нової системи цінностей і підготовки фахівців вже недостатньо [4, с. 75]. Майбутні фахівці усвідомлюючи вплив своєї діяльності на колектив, організацію та суспільство в цілому розвивають компетентності, які допомагають аналізувати інформацію, оцінювати достовірність джерел, ідентифікувати проблеми та прогнозувати наслідки різних варіантів дій.

Під час навчання здобувачі освіти навчаються критично мислити, порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та приймати обґрунтовані рішення навіть у ситуаціях обмеженої інформації або під тиском часу. Важливою складовою є розвиток особистісної відповідальності. Освітній процес, організований відповідно до зазначеного принципу, сприяє активній командній взаємодії здобувачів освіти та формуванню в них компетентностей у сфері конструктивного обговорення, аргументації та колективного прийняття рішень, що є необхідною умовою ефективної професійної діяльності.

Орієнтація освітнього процесу на розвиток критичного мислення та здатності до прийняття рішень сприяє формуванню у здобувачів стратегічного підходу до розв'язання складних завдань, підвищує їхню гнучкість та адаптивність у професійній діяльності. Водночас вона стимулює розвиток інноваційного потенціалу, забезпечуючи здатність молоді генерувати нестандартні рішення, впроваджувати нові методи роботи та ефективно реагувати на трансформації у професійному та соціальному середовищі.

Зрозуміло, заклади професійної освіти повинні комплексно оновити навчальну інфраструктуру, матеріально-технічну базу та освітні технології, створити сприятливі умови для формування у молоді творчого потенціалу та стимулювання їхньої готовності до інноваційної діяльності. Модернізація освітнього середовища забезпечує інтеграцію сучасних методів навчання та практико-орієнтованих завдань. Формування мотивувального та динамічного освітнього середовища сприяє розвитку креативності, критичного мислення, здатності до автономного прийняття рішень та адаптації до змін, що становить необхідну основу підготовки фахівців нового покоління.

Одним із ключових факторів підвищення якості професійного освіти

виступає розвиток партнерства між закладами освіти та роботодавцями. Стейкхолдерство забезпечує системну взаємодію між освітньою сферою та реальним сектором економіки. Взаємодія з роботодавцями дозволяє формувати зміст підготовки фахівців відповідно до актуальних та перспективних потреб ринку праці. Така співпраця забезпечує практичну спрямованість навчального процесу, сприяє оновленню освітніх стандартів. Важливою складовою партнерства є залучення роботодавців до розроблення освітніх програм, оцінювання результатів навчання та формування професійних компетентностей, що відповідають сучасним вимогам виробництва та сфери послуг.

Інтеграція практичного досвіду в освітній процес через організацію стажувань, виробничої практики, дуальної освіти та участі фахівців-практиків у викладанні сприяє набуттю здобувачами освіти реального досвіду професійної діяльності, формуванню прикладних навичок та розумінню специфіки майбутньої професії. Необхідною умовою забезпечення гнучкості та адаптивності освітньої системи є узгодження освітніх програм за потребами ринку праці. Результат - підвищення рівня готовності молоді до працевлаштування, скорочення періоду адаптації на робочому місці.

Отже, орієнтиром модернізації професійної освіти є переорієнтація освітнього процесу на компетентнісний підхід. Модернізація професійної освіти на засадах сталого розвитку створює передумови для гармонійного поєднання інноваційних технологій навчання та посилення практичної підготовки, що сприяє підвищенню якості освіти та її відповідності потребам сучасного ринку праці.

1. Іваненко В. С. Інтеграція молоді в систему освіти держав ЄС в умовах військової агресії проти України // Інтеграція вищої юридичної освіти України з європейським освітнім простором – виклики внутрішньої безпеки під час воєнного стану : матеріали з Міжнародної науково-практичної конференції, Ломжа-Харків, 15.02.2023 р. / за ред. П. Поніхтера, З. Шарлович. Ломжа : MANS w Łomży, 2023. С. 80-82. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12946>.
2. Курепін В. М. Розвиток та інтеграція цифрових технологій у професійній освіті: стратегічний підхід. Актуальні проблеми формування творчого потенціалу майбутніх фахівців в умовах цифрової педагогіки : матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Харків, 4 грудня 2025 р.). Харків : Комунальне підприємство «Міська друкарня», 2025. С. 150-154. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22986>.
3. Курепін В. М. Історія аграрної професійної освіти України. Актуальні питання історії науки і техніки : матеріали 24-ї Всеукраїнської наукової конференції (м. Київ, 9-10 жовтня 2025 р.). Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2025 С 110-113. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22427>.
4. Іваненко В. Вплив євроінтеграційних процесів на роль студентського самоврядування // Молодь, наука, бізнес : матеріали Всеукр. інтер.-конф. здоб.вищ.освіти і мол.учених, 5-6 жовтня 2022 р., м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 73-77. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11859>.

